

Posudek oponenta bakalářské práce

Marta Löfflerová, Soudní procesy v Rakovníku v 16. století, UK FHS, Praha 2008, 49 s.

Předložená práce obsahuje 16 kapitol včetně úvodu a závěru. Jak napovídá název práce, téma si autorka vymezila působností hrdelního soudu v Rakovníku a to především ve druhé polovině 16. století. Položené otázky pak v úvodu shrnula slovy: „...,jak vlastně takový proces probíhal a to od spáchání trestného činu, až po odplatu za něj. Kladla jsem si otázky, zda byli trestáni všichni stejně za stejné přestupky, jakou roli hrál v druhu a způsobu trestu původ pachatele, jestli fungovalo něco jako dnešní „účinná lítost“, zda byly udělovány milosti a pokud ano, komu a v jaké míře.“ (s. 5). Z hlediska interpretačního rámce se Marta Löfflerová jasně přihlásila ke koncepci dějin každodennosti a z metodologického hlediska ke komparativní metodě: „...,při studiu archivních dokumentů i dalších materiálů jsem se snažila texty podrobovat kritickému rozboru. Jednotlivé vybrané soudní případy jsem porovnávala komparativní metodou především mezi sebou a také ve vztahu k tehdejšímu právnímu kodexu.“ (s. 9). Za úvod autorka zařadila část hodnotící prameny a zejména sekundární literaturu, mající v naprosté většině charakter regionální historiografické produkce. Následujících 15 stran (s. 10 – 24) věnovala základnímu přehledu národnostní a sociální skladby Rakovníka, jeho hospodářskému profilu, otázkám hygieny a vývoji městské správy v dané lokalitě a v českých královských městech vůbec. Stejně tak vedle sebe postavila i pohled na obecný vývoj hrdelního soudnictví v českých městech a v Rakovníku.

Jádro práce, v němž autorka odpovídá na stanovené otázky tvoří kapitoly týkající se jednotlivých kategorií přečinů projednávaných před hrdelním soudem (žhářství, vražda, krádež, cizoložství, křivé nařčení a nactiutřačství, odpovědnictví), přičemž v poslední kapitole se věnuje i otázce udělování milostí.

Z formálního hlediska předložená práce, až na občasné opakování citací v poznámkách, odpovídá nárokům kladeným na bakalářské práce. Po obsahové stránce však musím vznést řadu připomínek.

Úvodní část, zabývající se kontextem, se opírá, jak napovídá poznámkový aparát a seznam použité literatury, o nedostatečné zázemí. Tato výtka, což je mnohem podstatnější, se však týká i druhé části. Nedostatečná orientace v sekundární literatuře je zde patrná již v samotném formulování otázek, které ponechávají stranou podstatnější problémy. Pokud se autorka hlásí k dějinám každodennosti nelze tuto koncepci v praxi uplatňovat pouze prostřednictvím „popisu“. Nutné je připojit i pokus o rekonstrukci „mentálního kontextu“ – v tomto smyslu jde především o absenci otázek po „dobovém“ chápání úlohy trestu, cti,

kritérií „relevantnosti“ trestu... Důsledkem nedostatečné teoretické přípravy a přílišného spoléhání se na regionální historiografii konce 19. století je přístup fakta spíše konstatující a velmi málo interpretující. Téma hrdelního soudnictví rozhodně v současné české historiografii nepředstavuje „bílé místo“, stačí nahlédnout do bibliografických databází (např. na www.hiu.cas.cz) a seznámit se se soudobými přístupy k danému problému... Na druhou stranu však musím velmi kladně ohodnotit autorčin přístup k pramenné základně a jejímu zpracování.

I přes zmíněné výtky doporučuji práci Marty Löfflerové k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře v rozmezí 35-37 bodů, dle průběhu obhajoby.

Mgr. Jan Tuček